

ДИДАКТИЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

DIDACTIC MEANS OF TEACHING MATHEMATICS OF PRESCHOOL CHILDREN

У дидактиці особливе місце відводиться засобам і методам навчання, під якими розуміються: сукупності предметів, явищ (Ф.Є. Гмурман, Ф.Ф. Корольов), знаки (моделі), дії (П.Р. Атутов, І.С. Якіманська), а також слово (Г.С. Костюк, О.Р. Лурія, М.М. Скаткін та ін.), яке бере участь у освітньому процесі й забезпечує засвоєння нових знань і розвиток розумових здібностей.

Аналізуючи вищезазначені дослідження, можна зробити висновок про те, що педагоги спільні у своїх поглядах на значущість дошкільного віку у засвоєнні елементарних математичних уявлень і зазначають про важливість пошуку ефективних засобів, методик за допомогою, яких дітям буде легко і цікаво засвоювати математичні поняття. Тому на часі є висвітлення даного питання

Метою статті є характеристика, вимоги і функції наочних засобів навчання дошкільників математики. Визначено основні функції засобів навчання, розкриті вимоги до різних видів наочного матеріалу, специфіку використання наочності в різних вікових групах. Розкрито педагогічні вимоги до цікавого матеріалу, його види, охарактеризовано обладнання для самостійних ігор та занять. Аргументовано важливість використання цікавих завдань, навчально-пізнавальних книг і посібників в процесі формування математичних понять. Акцентовано увагу на важливості використання мультимедіа-технологій в роботі з дітьми дошкільного віку. Для розвитку у дітей стійкого пізнавального інтересу перед педагогом стоїть завдання зроби́ти заняття цікавим, насиченим і цікавим. Матеріал повинен містити в собі елементи надзвичайного, дивного, несподіваного, що викликає інтерес у дошкільників до спільної освітньої діяльності, і сприяє створенню позитивної емоційної обстановки вчення, а також розвитку розумових здібностей.

Ключові слова: наочні засоби, матеріально-предметні (ілюстративні) моделі, ідеальні (мислительні) моделі, функції, навчально-

пізнавальні книги, мультимедійні презентації.

In didactics a special place is given to the means and methods of teaching, which means: sets of objects, phenomena (F.E. Gmurman, F.F. Korolev), signs (models), actions (P.R. Atutov, I.S. Yakimanskaya), as well as the word (G.S. Kostyuk, O.R. Luria, M.M. Skatkin, etc.), which participates in the educational process and ensures the acquisition of new knowledge and development of mental abilities.'

Analyzing the above research, we can conclude that teachers share their views on the importance of preschool age in learning basic mathematical concepts and note the importance of finding effective tools, methods by which children will easily and interestingly learn mathematical concepts. Therefore, it is time to highlight this issue

The purpose of the article is the characteristics, requirements and functions of visual aids for teaching preschoolers mathematics. The main functions of teaching aids have been determined, the requirements for different types of visual material, the specifics of the use of visual aids in different age groups has been revealed. The pedagogical requirements to the interesting material, its types have revealed, the equipment for independent games and occupations has been characterized.

The importance of using interesting tasks, educational books and manuals in the process of forming mathematical concepts has been argued. Emphasis is placed on the importance of using multimedia technologies in working with preschool children. The teacher must organize classes interesting and rich for the development of children sustainable cognitive interest. The material must contain elements of the extraordinary, strange, unexpected, arousing in preschoolers to joint educational activities, and contributes to the creation of positive emotional environment of learning, as well as the development of mental abilities.

Key words: visual aids, material (illustrative) models, ideal (thinking) models, functions, educational and cognitive books, multimedia presentations.

УДК 373.2.015.31:51-053.4:37.026(045)
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.36>

Черепаня Н.І.,

канд. пед. наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики
дошкільної освіти
Мукачівського державного університету

Русин Н.М.,

ст. викладач кафедри теорії
та методики дошкільної освіти
Мукачівського державного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасні соціально-економічні та політичні зміни стали передумовою реформування національної системи освіти в Україні. Дошкільна освіта як перша самоцінна ланка має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські й національні цінності.

Необхідність модернізації змісту дошкільної освіти визначається Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, Законом України "Про дошкільну освіту". У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки

також наголошується на важливості оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція) та чинних програм розвитку дитини, зокрема, програм "Дитина", "Українське дошкільня", "Впевнений старт".[1,6,7]

Формування у дошкільників елементарних математичних уявлень на заняттях і поза ними сприяє становленню дитини як особистості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У дидактиці особливе місце відводиться засобам і методам навчання, під якими розуміються: сукупності предметів, явищ (Ф.Є. Гмурман, Ф.Ф.Корольов), знаки (моделі), дії (П.Р. Атутов,

І.С. Якіманська), а також слово (Г.С. Костюк, О.Р. Лурія, М.М. Скаткін та ін.), яке бере участь у освітньому процесі й забезпечує засвоєння нових знань і розвиток розумових здібностей [2]. Особливий інтерес для нас становлять дослідження в галузі розумового розвитку дітей засобами математики, проведені Б. Інельдер [5]. У своїх рекомендаціях педагог доводить, що метод навчання, який враховує природу розумових процесів, повинен давати дитині можливість самій відкрити принципи інваріантності, допомагаючи їй вийти за межі примітивного способу мислення. Б. Інельдер висловлює думку, що багато складних понять, закономірностей, правил варто вивчати на ранніх етапах розумового розвитку дитини на індуктивному й наочному рівні. Цікавий наочний матеріал, на його думку, – запорука успіху дитини в розв'язанні математичних завдань. Так, А. Белошиста [3] вважає, що для формування у дітей математичних уявлень слід використовувати наочне і схематичне моделювання як основний засіб розвитку математичних здібностей дошкільників. Дослідниця розглядає їх використання у поєднанні з розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальнення, аналогії, класифікації тощо. Педагог Л.П. Гайдаржийська [4] формування елементарних математичних уявлень у дітей шостого року життя старшого дошкільного віку досліджує за схемою «слово – образ – дія». У дитини тільки тоді усвідомлено сформується математичне поняття, коли у неї виникне образ і це знання підтвердиться дією. Важлива роль у цьому процесі відводиться застосуванню ефективних методів і прийомів навчання дітей.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналізуючи вищезазначені дослідження, можна зробити висновок про те, що педагоги спільні у своїх поглядах на значущість дошкільного віку у засвоєнні елементарних математичних уявлень і зазначають про важливість пошуку ефективних засобів, методик за допомогою, яких дітям буде легко і цікаво засвоювати математичні поняття. Тому на часі є висвітлення даного питання

Метою статті є характеристика, вимоги і функції наочних засобів навчання дошкільників математики. Засоби навчання – сукупності предметів, явищ, знаки, моделі, дії, слова, що беруть участь безпосередньо в освітньому процесі та забезпечують сприймання нових уявлень та розвиток розумових здібностей.

Можна сказати, що засоби навчання – це джерела отримання інформації, як правило, це сукупність моделей різного походження. Розрізняють матеріально-предметні (ілюстративні) моделі та ідеальні (мислительні) моделі. У свою чергу, матеріально-предметні моделі поділяються на фізичні, предметно-математичні (прямі та непрямі

аналогії) і просторово-часові. Серед ідеальних розрізняють образні і логіко-математичні моделі (опис, інтерпретація, аналогія). Матеріально-предметні моделі: пристрої, таблиці, діапозитиви, діафільми та ін. Ідеальні: дидактичні, навчальні, методичні посібники.

Основними функціями засобів навчання є:

- 1) реалізація принципу наочності;
- 2) сприяння накопиченню чуттєвого досвіду;
- 3) ведення до оволодіння способами дій;
- 4) репрезентація складних абстрактних математичних понять у доступній формі;
- 5) надання можливості вихователю керувати пізнавальною діяльністю дітей;
- 6) збільшення обсягу самостійної пізнавальної діяльності дітей;
- 7) раціоналізація, інтенсифікація процесу навчання.

Слід зазначити, що ці функції постійно змінюються у зв'язку з удосконаленням теорії й практики навчання дітей.

Кожний засіб навчання виконує певну функцію. Так, образ як засіб навчання в основному забезпечує розвиток особистого досвіду дитини, відображеного в уявленнях; дія – формування умінь і навичок; слово (вихователя, дитини і художнє слово) створює можливість формування узагальнених уявлень, абстрактних понять. Поняття "образ" дещо ширше, ніж наочність. Під ним розуміють не тільки різноманітні види дидактичного матеріалу, але й ті образи, які виникають на основі уявлень пам'яті.

У дослідженнях відзначається, що без безпосереднього практичного орієнтування дитини в просторі і часі неможливе формування уявлень і понять. Однак на певному етапі навчання, коли необхідне розуміння дітьми цих відношень, більш суттєвим є не практичне орієнтування у просторі, а саме сприймання і розуміння просторових і часових відношень з допомогою графіків, схем, моделей. Формування в дітей уявлень і понять про величину й форму просто неможливе без наочності.

1. Дидактичний наочний матеріал – основний засіб навчання та розвитку:

Види наочності:

- натуральна наочність (об'єкти довкілля: предмети, звуки, рухи);
- образотворча наочність (зображення об'єктів, явищ, ілюстрації, картини);
- графічна наочність (умовні знаки, схеми, таблиці, геометричні фігури, моделі)

Кожен вид за способом використання може бути демонстраційним та роздавальним (поділ умовно)

Демонстраційний матеріал призначений для роботи за столом вихователя, біля дошки, мольберта (набірне полотно, картки, великі моделі

геометричних фігур, цифри, знаки, великі іграшки, таблиці, моделі тощо) Роздавальний матеріал – для індивідуальної роботи (дрібні предмети, іграшки, зображення предметів тощо).

Значення демонстраційного наочного матеріалу полягає в тому, що з його допомогою можна зробити процес навчання цікавим, доступним і зрозумілим дітям, створити умови, чуттєву опору для формування конкретних математичних уявлень, для розвитку пізнавальних інтересів і здібностей.

Значення роздавального наочного матеріалу полягає, перш за все, у тому, що він дає можливість надати процесу навчання дієвий характер, включити дитину безпосередньо в практичну діяльність.

Роздавальний матеріал потрібен у великих кількостях для кожної дитини, демонстраційний – один на групу дітей.

Вимоги до дидактичного наочного матеріалу

- відповідність віку
- добре виражені особливості, не рясніє деталями
- привабливість
- гігієнічність
- безпека
- міцність
- різноманітність
- достатня кількість
- зберігається окремо від інших предметів та іграшок
- демонструється на рівні очей дітей
- відповідає педагогічним та естетичним вимогам
- предмети для лічби та їх зображення мають бути відомі дітям, вони беруться із навколишнього життя;

Характер наочності та кількість залежать від цілей та завдань навчання, рівня засвоєння знань та умінь.

Вимоги до методики використання наочного матеріалу

- При підготовці до заняття ретельно продумати, коли (у якій частині заняття), у якій діяльності та як буде використано наочний матеріал.
- Продумати місце та порядок розміщення матеріалів:
  - демонстраційний матеріал розміщується у зручному для використання місці, у певній послідовності. Після використання наочного матеріалу його необхідно прибрати, щоб увага дітей не відволікалася. З цією метою використовуються серветки, коробочки, ширмочки;
  - роздавальний матеріал дітям другої молодшої групи дають в індивідуальних конвертах, у коробках, на тацях; у старшій групі – на загальному підносі для кожного столу. Дітей вчать користуватися роздавальним матеріалом. Для цього вихователь стежить, щоб діти усвідомлено та самостійно

виконували практичні дії, акуратно брали матеріал правою рукою, розміщували його відповідно до завдання, після роботи з ним клали на місце.

• Потрібно правильно дозувати наочний матеріал. Негативно позначається на результати навчання, як недостатнє його використання, так і надлишки.

• Наочність не повинна використовуватись лише для активізації уваги.

• Наочний матеріал підбирається відповідно до дидактичних завдань:

• для формування початкових уявлень про ті чи інші властивості, ознаки об'єкта, можна обмежитися невеликою кількістю матеріалу. Наприклад, у молодшій групі знайомлять дітей про те, що множина складається з окремих елементів, вихователь демонструє множину кілець на таці. І цього досить для одного заняття. При ознайомленні дітей п'ятого року життя з новою геометричною фігурою – трикутником – вихователь демонструє різні за кольором, величиною та формою трикутники (рівносторонні, різносторонні, рівнобедрені, прямокутні). Без такого розмаїття неможливо виділити суттєві ознаки фігури – кількість сторін і кутів, неможливо узагальнити, абстрагувати.

• для показу різних зв'язків, відносин, необхідно поєднувати кілька видів та форм наочності. Наприклад, при вивченні кількісного складу числа одиниць використовуються різні іграшки, геометричні фігури, таблиці та інші види наочності на одному занятті.

Способи використання наочності різні:

• Демонстраційний спосіб – вихователь спочатку показує, а потім разом з дітьми обстежує, наприклад, показує та називає геометричну фігуру, а потім разом з дітьми обстежує її.

• Ілюстративний метод – передбачає використання наочного матеріалу для ілюстрації, конкретизації інформації вихователя. Наприклад, при ознайомленні з поділом цілого на частини вихователь підводить дітей до необхідності цього процесу, та був практично виконує поділ.

• Дієвий спосіб – зв'язок слова вихователя з дією. Наприклад, навчання дітей безпосередньому порівнянню множин шляхом накладання та прикладання або навчання дітей вимірюванню, коли вихователь розповідає і показує, як потрібно вимірювати. [8]

Ефективність навчання досягається з'єднанням слова вихователя, практичних дій дітей та різноманітних засобів наочності.

1. Обладнання для самостійних ігор та занять:

- спеціальні дидактичні засоби для індивідуальної роботи з дітьми, для попереднього ознайомлення з новими іграшками та матеріалами;
- різноманітні дидактичні ігри (настільно-друковані та з предметами), що розвивають, шашки, шахи;

- цікавий математичний матеріал: головоломки, геометричні мозаїки та конструктори, лабіринти, завдання-жарти, завдання на трансфігурацію тощо;

- окремі дидактичні засоби: логічні блоки З. Дьєнеша, палички Х. К'юзенера, лічильний матеріал (відмінний від того, що застосовується на заняттях), кубики з цифрами та знаками, дитячі комп'ютери та ін.;

- книги з навчально-пізнавальним змістом для читання дітям та розгляду ілюстрацій.

Всі ці засоби найкраще помістити безпосередньо в зоні самостійної пізнавальної та ігрової діяльності, періодично їх слід оновлювати з огляду на дитячі інтереси та схильності. До них необхідно забезпечити вільний доступ до них дітей та їхнє широке використання. Діючи з різноманітними дидактичними засобами поза заняттями, дитина не тільки закріплює уявлення, отримані на заняттях, але й засвоює додатковий зміст, може випереджати вимоги програми, поступово готуватися до її засвоєння. Самостійна діяльність під керівництвом педагога, що проходить індивідуально, групою, дає можливість забезпечити оптимальний темп розвитку кожній дитині з огляду на її інтереси, схильності, здібності, особливості.

1. Навчально-пізнавальні книги, навчальні наочні посібники для дітей використовуються з метою збагачення математичних уявлень дошкільнят.

Види навчально-пізнавальних книг із математичним змістом:

- книги, орієнтовані на збагачення математичних уявлень дошкільнят;
- книги, що забезпечують розвиток умінь, логічних операцій.

До першої групи книг відносяться різні альбоми (наприклад, "Форми", "Протилежності"), пізнавальні енциклопедії. Для них провідною функцією є представлення нової інформації. Зміст та цілі варіюються залежно від віку дітей.

До другої групи належать різноманітні книжки-альбоми для дошкільнят, які передбачають послідовне виконання дітьми завдань. Посібники та книги можуть бути тематичними або представляти завдання у сюжетній формі (подорожі персонажів; казки та історії, у процесі яких дітям належить виконати ряд завдань). Для створення мотивації та активізації інтересу дітей до виконання завдань використовуються персонажі. Завдання у книгах представлені як ускладнення.

Навчальні посібники, робочі зошити

Цінність робочих зошитів полягає в тому, що дитина отримує можливість виконання дій у «власному полі діяльності». Дитина виконує кожне завдання у власному зошиті. Це підвищує активність дітей у засвоєнні умінь і уявлень і робить цей процес більш ефективним (раціональне використання часу занять, у якому не створюється ситуацій

«очікування» відповіді та спостереження за діями іншої дитини з матеріалом). У зошитах представлені «успіхи та невдачі» дітей, що забезпечує розвиток у них самооцінки та вольових проявів.

Вимоги до навчально-пізнавальних книг математичного змісту:

- книга має бути доступною за змістом, уявленнями та формою;
- відповідати санітарно-гігієнічним вимогам (розмір, використовувані матеріали та фарби, якість та розмір малюнків тощо);
- мати педагогічну цінність та дозволяти вирішувати освітні, виховні та розвиваючі завдання у єдності;
- містити ускладнюючий та послідовно представлений математичний зміст; забезпечувати «зону найближчого розвитку»;
- сприяти формуванню реалістичних уявлень про об'єкти світу;
- бути барвистими, містити цікавий сюжет або завдання, орієнтовані на досвід дітей;
- передбачати різні за змістом завдання (домальовувати, придумати самостійно, проаналізувати зразок тощо) та варіативні завдання (аналоги, що ускладнюються).

Вимоги до зошитів з математики:

- враховувати цілі та завдання освітньої програми, за якою здійснюється розвиток та навчання дошкільнят;
- відповідати віку дітей;
- можливість поєднання роботи з використанням інших посібників (розвивальних та дидактичних ігор, сучасних поліфункціональних посібників тощо).

Методичні прийоми під час роботи з навчально-пізнавальною книгою:

У молодшій групі використовуються книжки-іграшки («Книжки-малеча», «Книжки-розкладки», книги-сюрпризи), функція яких полягає у накопиченні досвіду розгляду та впізнання предметів, виділення властивостей (колір, форма, розмір).

Прийоми: звернути увагу на значущі властивості (форму, розміри), називати їх словом, активізувати назва проявів властивостей дітьми, питання дітей, практичні дії (доторкнутися, провести пальцем тощо.) чи зображення доповнити віршем, грою-зображенням.

У середній групі використовуються книги для розгляду, що становлять різні варіанти прояву властивостей, відносин.

Прийоми: сюрпризне внесення; попередній розгляд; залучення дітей до оформлення «куточка» та визначення місця розташування книг; виставка улюблених книг; використання книг у спільній та індивідуальній діяльності, організація різних практичних дій дітей (викласти у певному порядку, вставити у прорізи, накласти на картинку тощо).

У старшому дошкільному віці використовуються пізнавальні дитячі енциклопедії.

Прийоми: організація спільного щотижневого читання книг з обговоренням їх змісту (деякі розділи можуть передувати засвоєнню певних тем на заняттях); колекціонування цікавих пізнавальних книг; організація занять та спільної діяльності за методом проекту, побудованого на основі цієї пізнавальної енциклопедії, книги; вигадкування продовження сюжетів книжок, нових епізодів, замальовка цікавих моментів у альбомах; використання даних книг вдома; організація екскурсій до дитячих бібліотек, що супроводжуються розглядом каталогів та виставок книг, бесідами з бібліотекарями та читачами; використання дитячих журналів та газет з пізнавальною інформацією та завданнями.

Одним із основних засобів логіко-математичного розвитку є цікавий матеріал.

Значення цікавого матеріалу:

- захоплюючи, розвиває дітей;
- забезпечує раціональний взаємозв'язок роботи вихователя на заняттях та поза ними;
- розвиває уявлення та вміння, отримані на заняттях, виховує інтерес до пізнавальної діяльності;
- забезпечує вправність дітей у розрізненні, виділенні, називанні множин предметів, чисел, геометричних фігур, напрямків тощо.

- сприяє розвитку особистісних якостей дитини: вона вчиться правильно поводитися у різних побутових ситуаціях, дізнається норми поведінки у них;
- розширюється кругозір.

У роботі з дошкільнятами використовують найпростіші види:

- геометричні конструктори («Танграм», «Піфагор»), у яких із набору плоских геометричних фігур потрібно зробити сюжетне відображення на основі силуетного контуру візерунка або за задумом;
- "Змійка" Рубіка, "Чарівні кульки", "Пірамідка", "Склади візерунок", "Унікуб" та інші іграшки-головоломки, що складаються з об'ємних геометричних тіл, що обертаються або складаються певним чином;
- логічні вправи, що вимагають висновків, побудованих на основі логічних схем та правил;
- шашки, шахи;
- завдання на знаходження ознаки (знак) відмінності або подібності фігур (наприклад: «Знайди дві однакові фігури», «Чим відрізняються одна від одної ці предмети?», «Яка фігура тут зайва?»);
- завдання на пошук фігури, в яких, аналізуючи предметні або геометричні зображення, дитина повинна встановити закономірність у наборі ознак, їх чергуванні і на цій основі здійснити вибір необхідної фігури, добудовуючи нею ряд або заповнюючи пропущене місце;
- лабіринти-вправи, що виконуються на наочній основі і потребують поєднання зорового та

розумового аналізу, точності дій для того, щоб знайти найкоротший і вірний шлях від початкової до кінцевої точки (наприклад: «Як мишеняти вибратися з нірки?», «Допоможи рибалкам розплутати вудки», «Вгадай, хто втратив рукавичку»);

- цікаві вправи на розпізнавання елементів загалом, у яких від дітей потрібно встановити, скільки та яких фігур міститься у малюнку;
- цікаві вправи на відновлення цілого з частин (зібрати вазу з уламків, м'ячик з різнокольорових частин тощо);
- завдання-головоломки геометричного характеру з паличками від найпростіших на відтворення зразок візерунка і до складання предметних картинок, на трансфігурацію (змінити фігуру шляхом перекладання зазначеної кількості паличок);
- загадки, у яких містяться математичні елементи як терміни, що означає кількісні, просторові чи часові відношення;
- вірші, лічилки, скоромовки та прислів'я з математичними змістом;
- завдання у віршованій формі;
- завдання-жарти тощо.

Цікавий математичний матеріал за структурою близький до дитячої гри.

Педагогічні вимоги до цікавого матеріалу:

- повинен бути різноманітним та мати різноманітні завдання за способами вирішення;
- використовується у системі, що передбачає поступове ускладнення завдань, ігор, вправ;
- повинен поєднувати методи прямого навчання із створенням умов самостійного пошуку способів вирішення;
- повинен відповідати різним рівням загального та математичного розвитку дітей;
- використовується в поєднанні з іншими дидактичними засобами ФЕМУ у дітей.

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. ознаменувались стрімким зростанням інформаційного потоку, який надзвичайно швидко почав змінювати якість та зміст життя суспільства. Незалежно від бажання людей влилися і стали його органічною часткою електронні засоби зв'язку, цифрові технології, комп'ютерна техніка. Тому проникнення сучасних, у тому числі і мультимедійних, технологій у галузь освіти є закономірним і невідворотним. Саме новітні розробки в навчанні застосуванням комп'ютерних технологій і методів називають мультимедіа. Арсенал мультимедіа-технологій складає анімаційну графіку, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу й зовнішніх ресурсів, роботу з базами даних тощо.

Мультимедіа – це технологія, що дозволяє об'єднати дані, звук, анімацію і графічні зображення, переводити їх з аналогової форми в цифрову і навпаки. Наукові дослідження з використання

розвиваючих і навчальних комп'ютерних ігор показали, що завдяки мультимедійному способом подачі інформації досягаються такі результати: діти легше засвоюють поняття форми, кольору і величини; глибше осягаються поняття числа і множини; швидше виникає вміння орієнтуватися на площині і в просторі тренується ефективність уваги і пам'ять; розвивається дрібна моторика, формується найтонша координація рухів очей, розвиваються елементи наочно-образного і теоретичного мислення.

Найбільш ефективна форма організації роботи з комп'ютером в дитячому саду – проведення медіа занять із застосуванням мультимедійних презентацій. Вона дає можливість оптимізувати педагогічний процес, індивідуалізувати навчання дітей з різним рівнем пізнавального розвитку і значно підвищити ефективність психолого-педагогічної діяльності. Мультимедійні презентації дозволяють представити навчальний і розвиваючий матеріал як систему яскравих опорних образів, наповнених вичерпною структурованою інформацією в алгоритмічній порядку. У цьому випадку задіюються різні канали сприйняття, що дозволяє закласти інформацію не тільки в фактографічному, а й в асоціативному вигляді в пам'ять дітей.

Використання мультимедійних презентацій логіко-математичної, розвиваючої спрямованості, навчальних комп'ютерних ігор, відеороликів забезпечує наочність при вивченні, закріпленні й повторенні теоретичного матеріалу, розв'язуванні задач, допомагає розвивати логічне мислення, чіткість і послідовність математичних дій, їх алгоритмізацію, звільнює час для спілкування з вихованцями.

Заняття з використанням ІКТ організують на основі роботи зі спеціалізованими навчальними програмними засобами. Для підготовки презентацій використовують програми POWERPOINT, Microsoft Word, MS Excel. Самі нескладні презентації створені в програмі Microsoft Office Powerpoint виконують функції демонстраційного матеріалу. Відтворення аудіо та відео матеріалів також розміщують в слайди, програючи невеликі уривки, якщо в цьому є необхідність. Використання в освітній діяльності інтерактивних засобів дозволяє проводити швидку зміну дидактичного матеріалу. Вони замінюють безліч дидактичних посібників і картинок.

З дітьми молодшого та середнього дошкільного віку потрібно займатися з використанням мультимедійного обладнання (проектор, екран) фронтально і в підгрупах, що підвищує інтерес

дітей до досліджуваного матеріалу і розширює можливості моделювання ігрових ситуацій. Використання мультимедійних презентацій логіко-математичної, розвиваючої спрямованості, забезпечує наочність при вивченні, закріпленні й повторенні теоретичного матеріалу, розв'язуванні задач, допомагає розвивати логічне мислення, чіткість і послідовність математичних дій, їх алгоритмізацію, звільнює час для спілкування з вихованцями.

Висновки. Зараз виграє той вихователь, який не тільки може дати базові знання дитині, а й направити їх дії на самостійне засвоєння знань. Для розвитку у дітей стійкого пізнавального інтересу перед педагогом стоїть завдання зробити заняття цікавим, насиченим і цікавим. Матеріал повинен містити в собі елементи надзвичайного, дивного, несподіваного, що викликає інтерес у дошкільників до спільної освітньої діяльності, і сприяє створенню позитивної емоційної обстановки вчення, а також розвитку розумових здібностей. Це дозволяють зробити різні види наочного матеріалу, цікава початкова література, зошити, інформаційно-комунікаційні технології. Це дозволяє посилити мотивацію дітей дошкільного віку до вивчення математики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. кер.: А. М. Богуш.; авт. кол: А.М. Богуш, Г. В. Бєленька, О. Л. Богініч, Н. В. Гавриш та ін. Київ, 2012. 26 с.
2. Баглаєва Н.І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 1999. № 7. С. 3–4.
3. Белошистая А.В. Дошкольный возраст : формирование и развитие математических способностей. *Дошкольное воспитание*. 2000. № 2. С. 69–79.
4. Гайдаржийская Л.П. Формирование элементарных математических представлений у детей старшего дошкольного возраста: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 1996. С. 87.
5. Инельдер Б., Брунер Дж. Психология познания. Москва: Прогресс, 1977. С. 365–368.
6. Національна доктрина розвитку освіти. Нормативно-правове забезпечення освіти. У 4 ч. Харків: Вид. гр. "Основа", 2004.
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.
8. Щербакова К. Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: навчальний посібник / ред. Є.В. Бондарчук. Київ: Вища школа, 1996. 240 с.